

ДЕТСКА ГРАДИНА №143 „ЩУРЧЕ “

с.Бистрица, Район „Панчарево”, Столична община, ул. „Тинтява” №6

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор ДГ №143 „Щурче”

Боряна Банова

Заповед РД-09- 32/15.09.2022

**Програма по гражданско, здравно,
екологично и интеркултурно образование
за децата в ДГ №143 “Щурче”**

I. Общи положения

1. Програмата е съставена съгласно държавния образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование – Наредба №13/21.09.2016г.

2. Програмата е изготвена след анализ на потребностите на педагогическата и непедагогическа общност и определя приоритетите, свързани с реализирането на целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

II. Същност

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование формират в единство у децата както социални, граждански и интеркултурни компетентности, така и компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда:

1. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение;
2. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето;
3. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие;
4. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се съществяват във всички възрастови групи:

1. Интегрирано в обучението по образователните направления;
2. Интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
3. Като самостоятелно образователно направление, когато иновативна или авторска програмна система предвижда това.

Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година, като те са насочени за формиране на гражданско съзнание и добродетели и са свързани със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

III. ЦЕЛИ

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в детската градина са изграждане на начална ориентация на детето да:

- разбира основните общочовешки ценности;
- зачита значимостта на околните;
- приема и зачита различията между хората и културите;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- бъде активно, да изразява мнение и да поставя цели;
- носи отговорност за поведението си, за постъпките си, за своя живот и този на другите хора;
- има основни знания за здравословен начин на живот;
- познава и спазва основни нормите за екологична култура и екологосъобразно поведение; -има основни познания за глобалния свят и неговите общи ценности.

Реализирането на целите ще доведе до:

1. Изграждане на активна детска личност, която:

- 1.1. Разбира общочовешките ценности.
- 1.2. Познава значими институции.

- 1.3. Взаимодействия с членовете на семейството си, общността и други хора по уважителен начин.
- 1.4. Осъзнава и цени своята културна идентичност.
- 1.5. Познава и спазва нормите за екологичната култура.
- 1.6. Изгражда и поддържа позитивен психологически климат свързан със здравето, екологията, межкултурната толерантност и взаимно уважение.

2. Повишаване ролята на детската градина като образователна институция, продължаваща да:

- 2.1. Възпитава в демократични ценности.
- 2.2. Насърчава инициативност и отговорност у всички участници в образователната система.
- 2.3. Утвърждава устойчива здравословна среда, свободна от различни форми на агресия и дискриминация.
- 2.4. Създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентност.

IV. РЕАЛИЗАЦИЯ

В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в различните възрастови групи при условията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Постигането на компетентност, знания, умения и отношения по отделните области се осъществява чрез:

- интегрирано в обучението по образователни направления;
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- чрез играта;
- чрез театрални постановки;
- чрез различни лични и обществени празници;
- чрез спортни състезания и игри;
- чрез работа по проекти.

V. АКЦЕНТИ

Акцентите в обучението са насочени към:

- здравно образование;
- безопасност на движението по пътищата;

- патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие;
- толерантност и интеркултурен диалог;
- толерантност и позитивно възприемане на децата с увреждания и специални образователни потребности;
- защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи;
- поведение при терористична заплаха;
- превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията - мирно решаване на конфликта.

VI. Институционални политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в ДГ №143 „Щурче“.

- Тържествено откриване на учебната година с химна на детската градина
- Официално връчване на удостоверения за завършена подготвителна група
- Кът на знамената-национално, на Европейския Съюз, на Столична община, на Детката градина
- Тържествено отбелязване на национални празници, на дните на национални герои и будители, деня на детето
- „Работилница с родители” (Есенно тържество, преди Коледа, преди 1 март)

VII. Подкрепа на инициативността и участието на децата чрез подходящи за възрастта им практики

- Съдействие за подпомагане на благородни инициативи – събиране на употребявани батерии, капачки и други
- Интернет страницата на детската градина да предоставя информация на децата в различни изяви
- Организиране на празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, културните дати и празници:
 - ✓ Подкрепящи здравето – 17 май – Национален ден на спорта, 31 май – Световен ден без тютюнопушене;
 - ✓ Подкрепящи толерантността – 16 ноември – Международен ден на толерантността;

- ✓ Подкрепящи социалната чувствителност – 18 ноември – Световен ден в памет на жертвите на катастрофи, 25 ноември – Световен ден срещу насилието над деца и жени;
- ✓ Подкрепящи правата на човека – 2 април – Международен ден на детската книга, 1 юни – Международен ден на детето;
- ✓ Подкрепящи опазването на околната среда – 22 март – Световен ден на Земята, кампания „Да изчистим България за един ден“;

VII. Очаквани резултати от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, по тематични области

Направление	Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	групи
Г Р А Ж Д А Н С К О О Б Р А З О В А Н И Е	1.Междупersonности и отношения	1. „Моето семейство“ 2. „Моят дом-мястото, където се чувствам сигурен и щастлив“ 3. „Как хората си помагат?“ 4. „Да се грижим за себе си и другите“ 5. „ Обичам да играя“	-описва и обяснява различните роли в семейството и правата и отговорностите, свързани с тях; - има положително отношение към сътрудничество с другите в съвместни дейности; -умее да изразява подходящо чувствата си, да заявява своите нужди и желаниа, да споделя проблем и да търси помощ.	Интегрирано във всяка възрастова група
	2. Социална среда	1. „Ден на християнското семейство“	-има позитивно отношение към празниците в	Интегрирано във всяка

		<p>2.,,Как се подготвяме и празнуваме Бъдни вечер?“</p> <p>3.,, Коледа пристига“</p> <p>4.,,Символиката на мартеничките“</p> <p>5.,, Да посрещнем Великден“</p>	<p>семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията;</p> <p>-ориентира се в символиката и ритуалността на най-популярните български празници.</p>	<p>възрастова група</p>
	<p>3. Права на човека</p>	<p>1. ,,Правилата на група...“</p> <p>2. ,,Моите права“</p> <p>3. ,,Какви права и отговорности имам у дома и в ДГ“</p> <p>4. ,,Как да отстояваме правата си?“</p>	<p>-описва отношение и поведение на възрастни и деца, които нарушават правата;</p> <p>-прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отношенията.</p>	<p>Интегрирано във всяка възрастова група</p>
	<p>4. Демократично гражданство</p>	<p>1. ,,Моята родина България“</p> <p>2. ,,Символите на нашата държава- герб, знаме, химн, столица.“</p> <p>3. ,,Трети март-празник на България“</p> <p>4. ,,България- Европейска държава“</p> <p>5. ,,Моят роден град“.</p>	<p>ориентира се в различието между ,,гражданин на Република България“ и ,,жител на град...“</p>	<p>Интегрирано във всяка възрастова група</p>

5. Идентичности и различия в обществото	1. „Моето име и имената на моите близки.“ 2. „Моето семейство и дом“ 3. „Моето семейство и род“ 4. „Моите приятели“ 5. „Аз и историята на моя род“	-определя националната си идентичност.	Интегрирано във всяка възрастова група
6. Власт, политика и демократични ценности	1. „Кой се грижи за нашата сигурност?“ 2. „Искам да съм като тях“ – смели професии 3. „Защо децата имат нужда от закрила?“		Интегрирано във всяка възрастова група
7. Социална политика, справедливост и солидарност	1. „Бъди приятел в игрите“ 2. „Знам как да бъда внимателен и вежлив!“ 3. „Моите постъпки“	-проявява конкретни актове на солидарност при решаване на групови задачи и игри; -разбира необходимостта от правила при общуването с околните; -може да обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.	Интегрирано във всяка възрастова група
1. Психично здраве и личностно развитие	1. „Аз харесвам себе си“ 2. „Споделям своите чувства и опит.“	-осъзнава собствената си ценност и	Интегрирано във всяка възрастова група

З Д Р А В Н О О Б Р А З О В А Н И Е		3. „Ако всички сме еднакви“ 4. „Видими различия и невидими сходства между хората“	уникалност и тази на другите хора; -умее да открива и описва разлики и прилики с другите хора.	
	2. Физическо развитие и дееспособност	1. „Моето тяло“ 2. „Обичам да спортувам“ 3. „В спортни състезания участвам“ 4. „Да прогоним болестите.“	-назовава основни части на човешкото тяло; -показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост	Интегрирано във всяка възрастова група
	3. Превенция на употребата на психоактивни вещества	1.„ Само мама и татко лекарства ни дават, когато сме болни“ 2.„Внимание-опасно за вашето здраве! Децата не употребяват алкохол и цигари“	-познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца.	Интегрирано във всяка възрастова група
	4. Безопасност и първа помощ	1.„Внимателен бъди, не с всичко можеш да играеш ти!“ 2.„ Как да помогна на приятел?“ 3. „Кого да извикам на помощ при инцидент?“ 4. „Кой се грижи за здравето ни?“ 5. „Нашето поведение по	-назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда; -умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея.	Интегрирано във всяка възрастова група

		време на бедствия (буря, наводнения, земетресение), пожар и аварии“		
	5. Сексуално здраве	1. „Частите на моето тяло“ 2. „Аз съм момче, аз съм момиче“ 3. „Аз харесвам себе си“ 4. „Детското любопитство и половото възпитание “	-има положително отношение към собственото си тяло; -има представа за своя пол; -има елементарни представи за разликата между половете.	Интегрирано във всяка възрастова група
	6. Лична хигиена	1. „Моето здраве“ 2. „Моите хигиенни навици“ 3. „Приятели със сапун, вода, паста и четка“ 4. „Моят дневен режим“ 5. „Бели зъбки, зъбки като гъбки“	-демонстрира основни хигиенни навици; -проявява елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим; -разбира значението на хигиенните навици за здравето; -познава и описва хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина.	Интегрирано във всяка възрастова група
	7. Хранене	1. „Плодове и зеленчуци ям, за да бъда здрав, силен и голям“	-обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневно	Интегрирано във всяка възрастова група

		<p>2. „Кои храни са полезни за децата?“</p> <p>3. „Как да се борим с вредните навици при хранене?“</p> <p>4.„ Моето здравословно хранене“</p> <p>5.„ Вредните храни, които привличат децата“</p>	<p>функциониране, порастването и развитието;</p> <p>-има представа за полезни и вредни храни;</p> <p>-спазва здравословен режим на хранене.</p>	
<p style="text-align: center;">Е К О Л О Г И Ч Н О О Б Р А З О В А Н И Е</p>	<p>1. Вода, почва и въздух.</p>	<p>1.„Водата и нейните свойства“</p> <p>2.„Движението на въздуха“</p> <p>3. „Почвата и нейното значение“</p>	<p>-описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията</p>	<p>Интегрирано във всяка възрастова група</p>
	<p>2. Енергия и климат.</p>	<p>1. „Значението на слънцето за живота на земята“</p> <p>2. „Слънцето, луната и звездите“</p> <p>3. „Познавам признаците на времето в природна местност и сезона.“</p> <p>4.„Обичам да реда природния календар“</p>	<p>-има представа за естествените източници на енергия;</p> <p>-описва познати климатични промени</p>	<p>Интегрирано във всяка възрастова група</p>
	<p>3. Биологичното разнообразие</p>	<p>1.„Моите приятели домашните животни“</p> <p>2. „Познавам и се грижа за дивите животни“</p>	<p>-има представа за многообразието от растителни и животински видове;</p>	<p>Интегрирано във всяка възрастова група</p>

		3. „Кой живее в реките и морето?“ 4. „Растителното и дървесно разнообразие“ 5. „Птиците и техният начин на живот“	-назовава основни жизнени фактори за човека, животните и растенията.	
	4. Потребление и отпадъци.	1. „Как да събираме разделно битовите отпадъци?“ 2. „Как да опазваме природата чиста?“	-умее да поддържа чистотата в близката среда и разбира нейното значение.	Интегрирано във всяка възрастова група
	5. Общество и околна среда	1. „Аз пазя природата“ 2. „Да съхраним свежа и зелена, красивата природата!“ 3. „Да използваме природното богатство!“ 4. „Ние обичаме природата!“ - изграждане на екологосъобразен модел на поведение у децата	-познава правила за опазване на околната среда; -описва въздействието на някои човешки дейности върху природата.	Интегрирано във всяка възрастова група
И Н Т Е Р	1. Културни идентичности	1. „Различни, но еднакви“ 2. „Празници на другите народи“ 3. „Общото и различното в традициите и обичаите на етнос групите“	-усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас	Интегрирано във всяка възрастова група
	2. Културна осъзнатост	1. „Какво правят децата заедно“	-разпознава	Интегрирано във всяка

К У Л Т У Р Н О О Б Р А З О В А Н И Е		2. „Пея, танцувам като..“ 3. „Народни обичаи“	културни различия в игрова, познавателна и приложно- продуктивна дейност; -сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст; -преживява чрез игрова дейност значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата/нейната културна общност.	възрастова група
	3. Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	1. „Грижи и толерантност към децата с увреждания“ 2. „Заедно в игра и учене“ 3. „Опознавам други култури“	-отнася се толерантно към прояви на културни различия; -развива базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда; -уважава и цени национални символи и ритуали.	Интегриран о във всяка възрастова група

	4. Интеркултурно образование и права на човека	1. „Децата на Земята“ 2. „Всички сме равни“	-притежава базови представи за правата на детето	Интегрирано във всяка възрастова група
--	---	--	--	--